

**KRİPTO PARA BİRİMLERİ: VERGİLENDİRİLMESİ VE DÜNYADAKİ
UYGULAMALARI****CRYPTO CURRENCIES: TAXATION AND OPERATIONS IN THE WORLD****Doç. Dr. Kudret Şevket SAYIN**Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğretim Üyesi,
İzmir/Türkiye**Ebru MERCAN**Dokuz Eylül Üniversitesi, S.B.E.. İşletme ABD, Muhasebe Programı, Tezli Yüksek Lisans
Öğrencisi, İzmir/Türkiye**ÖZ**

Kripto para birimleri, e-ticaretin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkmış olan, merkezi bir otoriteye bağlı olmayan ve kriptoloji tabanlı sistemler ile güvenliği sağlanarak tüm dünyada kullanılan para birimleridir. Bu para birimlerine olan ilginin artışı ve kullanımının yaygınlaşması; vergi, hukuk ve muhasebe alanlarında da incelenmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Bu çerçevede çalışmamızın amacı; genel itibariyle kriptoloji, kripto para birimleri ve bu para birimlerinin Türkiye'deki vergilendirilmesini ve Dünyadaki uygulamaları incelemektir..

Anahtar Kelimeler: Kriptoloji, Kripto Para Birimleri, Kripto Para Birimlerinde Vergilendirme

ABSTRACT

Cryptocurrency is a currency used worldwide which came to exist with the development of e-commerce and it does not depend on a central authority and it is secured by cryptology based systems. The increase at the interest in these currencies and therefore them becoming widespread required its analyzing in the areas of tax, law and accounting.

Within this scope, our main aim is to examine cryptology, cryptocurrency and the taxation of these currencies in Turkey and the treatments in the world.

Keywords: Cryptology, Cryptocurrency, Taxation of Cryptocurrencies

1. GİRİŞ

Kripto, kelime anlamı itibariyle; şifre, istihbarat işlerinde kullanılan şifreli anahtar ve siyasi ideolojisini gizleyen kimse anlamına gelmektedir.¹ Kripto kelimesinin gizlilik, görünmezlik, gerçeği saklayan ve benzeri gibi özellikleri ifade ettiği söylenebilir.

Günümüzde sıkça duyulan “kripto para” ve “kriptoloji” deyimleri, uluslar arası para piyasalarında kur değeri olan, ancak fiziksel olarak saklanıp, taşınamayan, bir başka ifade ile elden bir başkasına verilemeyen sanal parasal değerleri ifade etmektedir.

Bu çalışmada önce kripto para bilgilere kısaca yer verilmektedir. Daha sonra vergilendirme açısından hemen her ülkede farklı vergilendirme yaklaşımıyla değerlendirilen kripto paraların vergilendirilmesiyle ilgili olarak Türkiye'deki yaklaşım ile başlıca ülkelerdeki yaklaşımlar ve vergi uygulamaları hakkında bilgi verilmektedir.

¹ Ayverdi İlhan, Misalli Büyük Türkçe Sözlük,2. Baskı,İstanbul, Kubbealtı, 2011,s.706

2. KRİPTOLOJİ

Enformasyon (bilgi) ve iletişim teknolojilerinin yoğun bir şekilde modern insanın hayatına girişi, beraberinde elektronik ortamdaki kimlik hırsızlıklarını ve dolandırıcılıkları da artırmıştır.² Bu sebeple, elektronik ortamda bankasız ve devletsiz para birimleri ile işlem yapılması sırasında ortaya çıkan ve kullanılan verilerin de belirli bir sisteme göre şifrelenmesi gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu gereksinim, ayrıca teknoloji kullanımının artışıyla paralel olarak teknolojiye olan güvenin de hızla azalışı kriptoloji kavramını öne çıkarmış ve önem kazandırmıştır.

Yunanca krypto's (saklı) ve lo'gos (kelime) kelimelerinin birleştirilmesinden oluşturulmuştur ve iletişimde gizlilik bilimi ya da şifreleme bilimi olarak tanımlanmaktadır.³

Kriptoloji, bir şifreleme bilimidir. Verilerin (yazı, rakam veya herhangi bir mesaj) belirli bir sisteme göre şifrelenmesi, güvenli bir ortam aracılığıyla alıcıya gönderilmesi ve bu şifreleme sisteminin çözülmesi ile verilerin ortaya çıkması süreci olarak da⁴ açıklanabilir.

2.1. Blockchain

Kripto paranın ne olduğunu anlayabilmek için önce "blockchain" olarak adlandırılan blok zinciri teknolojisinden ve kripto para madenciliğinden (mining) biraz bahsetmek gerekir.⁵

Blockchain, en kısa ifadesiyle şifrelenmiş işlem takibi sağlayan dağıtık bir veri tabanıdır. Aracısız her kullanıcı ağa bağlanabilir, yeni işlemler gönderebilir, işlemleri doğrulayabilir ve yeni bloklar oluşturabilir. Her bir bilginin bloklar halinde, gelişmiş şifreleme algoritmalarıyla, birbirine bağlanarak kaydedildiği bu dağıtık veri tabanı, bizlere bir merkeze bağlı olmaksızın işlem yapabilme imkânı sağlamaktadır. Böylece işlemler direkt alıcı ile satıcı arasında güvenli bir şekilde gerçekleşmektedir.⁶ Bu yönüyle aslında kullanımı yalnızca kripto paralarla sınırlı değil ve farklı şekillerde kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Örnek verecek olursak denetim ve danışmanlık şirketleri, blok zinciri teknolojisini kullanarak siber güvenlik, sigortacılık, finansal hizmetler alanlarında pek çok proje⁷de yer aldılar.

2.2. Madencilik

Kripto madencilik kısaca, bilgisayar donanımı veya benzeri donanımlarla internet ortamından bir algoritmanın indirilerek çözülmesi sonucu blok oluşturulması halinde sistem tarafından bloğu oluşturanın ödüllendirilmesidir. Bu ödül neticesinde kripto para (coin) kazanılmaktadır. Bu yapılan işleme "mining" (madencilik) adı verilmektedir.

Kripto paralarda sonsuz sayıda ödül verecek şekilde tasarlanmış sistemler mevcuttur. Ancak daha önce bahsedilen problemin çözümü basit matematiksel hesaplamalar şeklinde değildir; insan tarafından çözümlenmesi olasılığı hemen hemen olmayan oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir ve her eklenen blokla beraber zorluk derecesi⁸ de giderek artmaktadır.

3. KRİPTO PARA

Kripto para; internet aracılığıyla kullanılan, hiçbir merkezi otoriteye ya da aracı kuruma bağlı olmayan⁹, güvenlik açısından kriptoloji bilimini kullanan dijital ve sanal bir para birimidir.

Yeni nesil kripto paraların temeldeki çalışma mantığı; yıllardır sanal kartlarımız ile sanal ortamda yaptığımız her işlemde bankaların kasalarından fiziksel olarak çıkmadan, sanal olarak harcadığımız paralar gibidir denilebilir.

² Burcu ASLANTAŞ ATEŞ, 2016, *Kripto Para Birimleri*, Bitcoin ve Muhasebesi, Sayfa:352

³ Kripto Algoritmalarının Gelişimi Ve Önemi, slideplayer.biz.tr/slide/2720720/,10 Nisan 2018'de erişildi.

⁴ Budak Burak, Yeni başlayanlar için kripto para hakkında 7 temel bilgi,

[https://webrazzi.com/2017/07/31/henuz-bilmeyenler-icin-kripto-para-hakkinda-7-temel-bilgi/Paragraf 3](https://webrazzi.com/2017/07/31/henuz-bilmeyenler-icin-kripto-para-hakkinda-7-temel-bilgi/Paragraf%203), 10 Nisan 2018'de erişildi.

⁵ Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme,

<http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 5, 10 Nisan 2018'de erişildi.

⁶ Blockchain Nedir?, <http://startup hukuku.com/blockchain-nedir/>, 10 Nisan 2018'de erişildi.

⁷ Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme,

<http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 5, 10 Nisan 2018'de erişildi.

⁸ Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme,

<http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 7, 10 Nisan 2018'de erişildi.

⁹ Kripto Para Nedir?, <https://www.yetkinlikgelisimi.com/kripto-para-nedir/>, Paragraf 1, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto para birimleri piyasa hacmi 2018 yılında 500 milyar dolara¹⁰ yaklaşırken, zaman geçtikçe bu alandaki potansiyeli görebilenler, farklı isim ve özelliklerde kripto paralar (diğer bir deyişle yeni 'coin'ler) ortaya çıkarmak istediler. Piyasada bugün itibarıyla binden fazla kripto para çeşidi vardır ve bu paraların bazıları şunlardır: Bitcoin, Ethereum, Ripple, Litecoin, Dash, Monero, Neo, Nem.¹¹

Kripto paralar dünyadaki diğer para birimlerine göre günümüzde daha çok ilgi görmektedir. Bu kadar çok ilgi görmesinin en temel nedeni, şu anda herhangi bir hükümet veya merkezi otorite tarafından yönetilemiyor olmasıdır.¹²

3.1. 2018'in En İddialı İlk 5 Kripto Paraları

AtoZForex, bu yılki performanslarına bakarak 2018'de en hızlı yükselmeye aday dijital paraların neler olabileceğine dair bir dosya hazırladı. Bu yıl fiyatı yüzde 900'ün üzerinde artan Bitcoin listenin başında. AtoZForex'in hazırladığı dosyaya göre 2018'de gelecek vaat eden kripto paralara aşağıda yer verilmektedir:

3.1.1. Bitcoin (BTC)

Bitcoin, 2008 yılında Satoshi Nakamoto tarafından deneysel olarak başlatılmış, herhangi bir merkez bankası, resmi kuruluş, vb. ile ilişkisi olmayan, ancak ülkelerin para birimleriyle alınıp satılabilen, herhangi bir üçüncü parti hizmetine, aracı kurumuna gerek kalmadan transferi yapılabilen bir tür dijital para birimidir.¹³ Küresel piyasalarda, Dolar ve Euro'ya alternatif olarak tanıtılan Bitcoin'in sembolü ₿, kısaltma ise BTC'dir.

2008 yılında Satoshi Nakamoto mahlasını kullanan bu kişinin kapalı bir mail grubuna, bankacılık sisteminin sıkıntıları olduğunu ve bu sıkıntıların sunduğu önerilerle nasıl çözülebileceğini belirttiği 8 sayfalık bir whitepaper¹⁴ (bir sorunun çözümüne yönelik teknik analizlerin yer aldığı bir iş planı) yollamıştır. Satoshi, yollamış olduğu mailde bizlere internet üzerinden yapılan gönderilerde komisyon oranlarını kaldırayabileceğini ya da minimize edebileceğini¹⁵ belirtmiştir. Ayrıca zaman kısıtı olmadan dünyanın herhangi bir yerinde istediğimiz bir kişiye gönderim yapılabileceğini ve hatta bu gönderim sırasında bir aracı kullanmak zorunda olmadığımızı, diğer bir deyişle gönderim esnasında bankaları devre dışı bırakabileceğimizi ifade etmiştir.

Bu çerçevede mevcut öneriler tartışıldı ve eksik yanları giderildi. Üzerine yeni öneriler getirildi. Bunların sonucu olarak günümüzde çok popüler olan ilk kripto para birimi Bitcoin bu şekilde başlamış oldu.¹⁶

Bitcoin'in itibari paradan, mali sistem ve işlem yapma açısından farkları şunlardır;

1. Bitcoin ağı, merkezi değildir, herhangi bir aracı, yönetici, denetleyici yoktur, uçtan uca birbirine bağlı, gönüllü katılım sağlayan bilgisayarlardan oluşmaktadır. Bağlı tüm bilgisayarlar, açık kaynak kodlu, aynı programı çalıştırır, hepsi tüm işlemleri görür, hepsi tüm işlem geçmişini isterse tutabilir, istedikleri an diğer uçlardan işlem geçişlerini alabilir.
2. Dijital itibari paraların işlemlerinde, güvenilen bir aracıya ihtiyaç duyulurken, Bitcoin'de aracıya ve güvene ihtiyaç yoktur. Aracılık sisteminin maliyetleri yüksektir ve güvenlik açıklarına gebedir.
3. Bitcoin borç değil, değer taşıyıcıdır. Banka hesaplarındaki paralar, bir tür borç senedir. Bir hesap, bir bankanın müşterisine olan borcunu temsil eder. Bitcoin bir borcu temsil etmez. Banka ve hükümetlerin, banka hesapları üzerindeki kontrol güçleri, Bitcoin'de yoktur. Hiçbir güç Bitcoin'in kullanılmasını engelleyemez, yapılan işlemi geri alamaz.
4. Devletler para arzıyla ve kısıtlamasıyla bankadaki paranın değerini etkileyecek (enflasyon ve deflasyon) mali kararlar alabilirler. Oysa Bitcoin arzı üzerinde banka ve devletlerin etkisi yoktur. Sisteme dışardan para arzı yapılamaz, dolayısıyla enflasyon oluşmaz. Para arzı, başarılı blok oluşturan madencilere verilen ödüller şeklindedir.
5. İşlemler anonimdir, takma adlarla yapılır. İşlemlerin gerçek kişilerle, kuruluşlarla, banka hesaplarıyla bağlantısı yoktur. İşlemler Bitcoin adresleri arasında gerçekleşir. Bitcoin adresleri dijital rumuzlardır. Tüm bunlara rağmen, %100 anonimlik mümkün değildir.

¹⁰ Kripto paranın piyasa hacmi, 500 milyar dolar üzerine yükseldi, <https://www.ntv.com.tr/ekonomi/kripto-paranın-piyasa-hacmi-500-milyar-dolar-uzerine-yukseldi,fsgFZx6UmnbG3a-qF3Vw>, Paragraf 1, 10 Nisan 2018'de erişildi.

¹¹ Kripto Para Nedir?, <http://t24.com.tr/haber/kripto-para-nedir,489889>, Paragraf 2, 11 Nisan 2018'de erişildi.

¹² Fatih KAPLANHAN, Şubat 2018, Kripto Paranın Türk Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi "Bitcoin Örneği", Sayfa:106.

¹³ Bitcoin Tarihi Bir Rekor Daha Kırdı, <https://www.log.com.tr/bitcoin-tarihi-bir-rekor-daha-kirdi/>, Paragraf 3, 11 Nisan 2018'de erişildi.

¹⁴ Bitcoin Nedir? Bitcoin Nasıl Üretilir?, <https://www.melihguney.com/bitcoin-nedir-nasil-uretilir.html>, Paragraf 2, 11 Nisan 2018'de erişildi.

¹⁵ Bitcoin Nedir? Bitcoin Nasıl Üretilir?, <https://www.melihguney.com/bitcoin-nedir-nasil-uretilir.html>, Paragraf 10, 11 Nisan 2018'de erişildi.

¹⁶ Bitcoin Nedir? Bitcoin Nasıl Üretilir?, <https://www.melihguney.com/bitcoin-nedir-nasil-uretilir.html>, Paragraf 11, 11 Nisan 2018'de erişildi.

6. İşlemler şeffaftır, hızlı ve küreseldir. 2009 yılındaki ilk Bitcoin arzından bu yana, tüm işlemler, isteyen herkes tarafından görülebilir. Yapılan işlemler, neredeyse anında tüm dünyadaki bitcoin ağına dağıtılır, makul süre içerisinde de onaylanır.
7. İtibari fiziksel parada işlemlerin hafızası yoktur. Bitcoin işlem hafızası ise küresel hesap defteri olan Blok-Zincir veritabanlarında tutulur. Bitcoin kullanacak birisinin, Bitcoin sahibi olup olmadığı, daha önceki kayıtlarına bakılarak karar verilir.
8. İşlemler geri alınamaz. Hiçbir otorite, devlet, kişi, bilgisayar programcısı, hatta sistemi tasarlayanlar dahil, madencinin biri tarafından onaylanıp, diğerlerince de kabul edilmiş ve Blok-Zincir'e yazılmış, bir işlemi değiştiremez, geri alamaz.
9. İzin gerektirmez. İşlem yapmak için hiçbir kimseden veya kuruluştan izin alınması gerekmez, hiç kimse işlem yapılmasına engel olamaz.
10. Sistem güvenlidir. Güvenlik matematiksel olarak güvenilirliği ispatlanmış, kriptografik dijital imzalama metotları kullanılarak gerçekleştirilir. Kötü niyetli kişilerin veriler üzerinde manüplasyon yapması, gizli/açık anahtar şifreleme yöntemi kullanılması sebebiyle, mümkün değildir.”¹⁷

3.1.1.1. Altcoin

Bitcoin'in ilk ortaya çıktığı günlerde çok az kişinin böyle bir teknolojiye haberi vardı. Zaman geçtikçe bu alandaki potansiyeli görebilenler, farklı isim ve özelliklerde kripto para bir diğer deyişle yeni coinler ortaya çıkarmak istediler.

“Bitcoin dışındaki tüm kripto paraları tanımlamak için altcoin ya da Türkçesiyle altcoin kavramı kullanılır. Ethereum, Litecoin, Dash, IOTA ve Ripple gibi birçok altcoin vardır ve oldukça yüksek hacimde ve farklı özelliklerdedirler. Şu an piyasaya sürülmüş binin üzerinde altcoin vardır ve toplam hacim bakımından değişkenlik gösterebilirler de, Bitcoin'inden kalan %40 ile %60 arasındaki bir piyasa hacmini paylaşırlar. Bu altcoinler farklı özellikler ve yol haritalarıyla hareket ederler. Kimi zaman Bitcoin gibi bir sadece bir vakıfla ve yazılımcı geliştirici ekiple desteklenebildikleri gibi, kimi zaman ise bir firma tarafından üretilebilirler. Farklı niteliklere sahip olabilirler.”¹⁸

3.1.1.2. Ethereum (ETH)

Piyasa değeri olarak en büyük ikinci kripto para konumunda bulunan Ethereum, 23 yaşında kod yazıcı bir genç olan Vitalik Buterin¹⁹ tarafından kurulmuştur. Bitcoin 2.0 veya dijital petrol olarak da adlandırılan Ether, Bitcoin'in ardından sanal para dünyasının en güçlü ikinci para birimidir.²⁰ İşlem gördüğü dağıtılmış platform ise Ethereum adını taşımaktadır.²¹ İlk defa Kuzey Amerika Bitcoin Konferansında kurucusu Vitalik Buterin tarafından tanıtımı yapılan ve kendilerinin bile beklemediği büyük bir ilgi ile karşılaşan Ethereum dışarıdan bakıldığında bir “ altcoin ” gibi görünse de aslında diğer altcoinlere nazaran çok daha fazla yeniliklerin bir sistemidir.²² Ethereum'un kısaltması ETH'dir.

“Tek bir cümle ile açıklamak gerekirse, Ethereum Projesi, ana güç kaynağı ETH (kripto para) olan bir Kripto İşletim Sistemidir. Bitcoin'in blockchain mantığından yola çıkılarak oluşturulan Ethereum platformu, kendisine ait özel bir yazım dili kullanarak bu işletim sistemi üzerinde ‘merkezi olmayan’ yazılım protokolleri geliştirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu protokoller sayesinde aynı ana işletim sistemi içerisinde ve tek bir blockchain üzerinden kabul edilmiş kontratlar kullanarak binlerce altcoin yaratmak mümkün olabilecektir.”²³

İnsanların komut dosyaları yazmalarını sağlayan kendi özel programlama diline sahip olan Ethereum, bu sisteme akıllı sözleşmeler adını vermiştir; akıllı sözleşmeler, yani komut dosyaları, ağına geneline dağıtılır ve talep edildiğinde Ethereum düğümlerine katılır.²⁴

¹⁷ Kripto-Para Bitcoin, <http://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/1130>, Sayfa 26-27-28, 11 Nisan 2018'de erişildi.

¹⁸ Altcoin (altcoin) Nedir?, <https://www.kriptom.com/altcoin-nedir-sozluk/>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

¹⁹ Ethereum Kurucusu Vitalik Buterin, Kripto Topluluğunun Zenginleşme Odağından Şikayetçi, <https://webrazzi.com/2017/12/29/ethereum-kurucusu-vitalik-buterin-genel-olarak-kripto-toplulugundan-sikayetci/>, Paragraf 1, 11 Nisan 2018'de erişildi.

²⁰ Altcoin Hakkında Bilinmesi Gereken Her Şey, <https://www.redbull.com/tr-tr/altcoin-nedir>, Paragraf 5, 11 Nisan 2018'de erişildi.

²¹ Altcoin Hakkında Bilinmesi Gereken Her Şey, <https://www.redbull.com/tr-tr/altcoin-nedir>, Paragraf 5, 11 Nisan 2018'de erişildi.

²² İnceleme: Ethereum Nedir? Nasıl Çalışır?, <https://coin-turk.com/inceleme-ethereum-nedir>, Paragraf 2, 11 Nisan 2018'de erişildi.

²³ İnceleme: Ethereum Nedir? Nasıl Çalışır?, <https://coin-turk.com/inceleme-ethereum-nedir>, Paragraf 3, 11 Nisan 2018'de erişildi.

²⁴ Ethereum ve Bitcoin Arasındaki Farklar Nelerdir?, <http://www.webteknoloji.com/ethereum-ile-bitcoin-arasindaki-farklar-h38580.html>, Paragraf 12, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Ethereum'un en önemli özelliği akıllı sözleşme sistemidir: "Ethereum aynı zamanda Ether adı verilen kripto para birimini de içerir. Bilgi işlem kaynaklarına maliyet yükü verdiğinden tüm sistem sahipleri Ether ile karşılığını alır. Tıpkı Bitcoin'deki gibi artan akıllı sözleşme sayısı Ethereum'un işlem gücünü zorlaştırır."²⁵

"Bitcoin ve Ethereum arasındaki temel farklılıklar şunlardır:

- ✓ Bitcoin'in her bir blok ekleme süresi 10 dakikadır, Ethereum'da bu süre 15 saniyedir. Bu da işlemlerin daha hızlı teyitleneceği anlamını taşır.
- ✓ Madencilik yoluyla kazanılan Bitcoin miktarı her dört yılda bir yarı yarıya kesintiye uğrar. Üretilen toplam Bitcoin miktarı 21 milyona ulaşınca üretim durdurulacaktır. Ethereum'un sınırı yıllık 18 milyondur.* Bu nedenle farklı yerlerde işleme girmesini ve alım-satımlarda kullanılmasını kolaylaştırır.
- ✓ Bitcoin'in madencilik sistemleri, işlemci gücünüze ya da elinizdeki sistem sayısına bağlı olarak değiştiği için biraz adaletsiz durum ortaya çıkartır. Ethereum'da ise ekran kartlarıyla eşitlikçi ASIC denilen bir sistemle üreticiler arasındaki dengenin korunması sağlanır.
- ✓ Bitcoin daha çok "dijital altın" olarak görülmektedir, çünkü değeri astronomik boyutlara ulaşmış durumdadır. Ethereum ise daha çok "dijital para birimi" olarak kabul görmektedir. İki kripto para arasındaki temel fark, Ethereum'un programlanabilir olmasıdır. Blok Zinciri teknolojisi, üretilen paradan (bilgiden) daha fazlasını gerektirir. Bitcoin'in yazılımsal tabanı, değişikliklerin uygulanması için çok yavaş kalır."²⁶

3.1.3. Bitcoin Cash (BCH)

Bitcoin Cash (BCH); Bitcoin sistemini hareketlendirmek ve sistem hacmini hafifletmek için Bitcoin'in devamı olarak üretilen; 1 Ağustos 2017 tarihinden itibaren apayrı bir kripto birimi olarak işlem yapılabilen dijital para birimidir.²⁷

Blok boyutunu 1MB'den 2MB'ye çıkarmak isteyenler ve boyutu doğrudan 8MB'ye yükseltmeyi düşünen madencilerin fikir ayrılıkları Bitcoin'in iki farklı birime bölünmesine neden oldu; SegWit2x yazılımı ile blok boyutunu 2MB'ye çıkaran madenciler bildiğimiz Bitcoin (BTC) ile yollarına devam ederken, farklı bir yazılım ve farklı bir blok zinciri ile mevcut blok boyutunu 8MB'ye çıkaran madenciler ise Bitcoin Cash (BCH) birimini oluşturdu.²⁸

Bitcoin Cash, Bitcoin'e çok benzemesine rağmen, fakat bazı özellikleri açısından aşağıda belirtilen farklar mevcuttur:

- ✓ Bitcoin Cash'in blokaj boyutu farklı olarak 8 MB'tır.
- ✓ Bitcoin'de mevcut olan Segwit (Segregated Witness) yazılımı yoktur. New York Anlaşması gereği, SegWit güncellemesinin ikinci adımı olan SegWit2x geldi.
- ✓ İşlemlerin sayısı arttıkça, blokların doldurulma oranı da arttı. Bu, işlemlerin birikmesine neden oldu. Gönderdiğimiz bir Bitcoin işlemi, bekleme listesi nedeniyle bir türlü gerçekleşmiyordu. Bir defa harcanan Bitcoinler ise geri döndürülemediği için işlem de silinmiyordu. Bununla birlikte, başka bir işlem yapılabilirdi; madenciler, yapacağımız bu yeni işlemi, önceki işlemin üzerine yazarak ve önceki işlemi geçersiz hale getirerek bloka ekleyebiliyorlardı, ancak bu sefer de madencileri teşvik edecek kadar yüksek işlem ücretleri ödenmek durumunda kalınmıştır. Bu durum, "ücretli değiştirme" (replace-by-fee) adlı sistemi doğurdu. Fakat Bitcoin Cash'de "ücretli değiştirme" özelliği bulunmamaktadır. Bu da madencilikte yüksek ücret verip işleminizi ön sıraya alabilme imkanınızı ortadan kaldırmaktadır.
- ✓ BCH, yeniden çalınmaya karşı korunaklı ve kendini imha özelliği vardır.

²⁵ Ethereum ve Bitcoin Arasındaki Farklar Nelerdir?, <http://www.webteknoloji.com/ethereum-ile-bitcoin-arasindaki-farklar-h38580.html>, Paragraf 13, 11 Nisan 2018'de erişildi.

* Ethereum'un genel bir sınırı bulunmamaktadır. 120 milyon etherin çıkarılmasına kadar bir politika değişikliği olmayacağı öngörülmektedir. Vitalik Buterin Ethereum Üretimi İçin Üst Sınır Öneriyor, Bknz. <https://koinbulteni.com/vitalik-buterin-ethereum-uretimi-icin-ust-sinir-oneriyor-12180.html>, 15 Nisan 2018'de erişildi.

²⁶ Ethereum ve Bitcoin Arasındaki Farklar Nelerdir?, <http://www.webteknoloji.com/ethereum-ile-bitcoin-arasindaki-farklar-h38580.html>, Paragraf 16, 11 Nisan 2018'de erişildi.

²⁷ Bitcoin Cash Nedir? Bitcoin Cash Nasıl Alınır ve Satılır?, <https://blog.ingilizceturkce.gen.tr/bitcoin-cash-nedir-bitcoin-cash-nasil-alinir-ve-satilir/>, Paragraf 4, 12 Nisan 2018'de erişildi.

²⁸ Bitcoin Cash (BCC) nedir? , <http://ekonomi.haber7.com/ekonomi/haber/2392580-bitcoin-cash-bcc-nedir>, Paragraf 4, 12 Nisan 2018'de erişildi.

- ✓ BCH, işlem çıkışları ve hızları arttırılmıştır.
- ✓ “İş İspatı” için Bitcoin’de bulunmakta olan normal 2016 blok zorluğu ayar aralığına oranla, çok daha hızlı bir ayar yapabilme imkanı sunmaktadır.²⁹

3.1.4. Ripple (XRP)

Ripple, 2012’de San Francisco’da Ripple Labs şirketi tarafından bir ödeme protokolü ve bir kripto para birimidir. RippleNet ve XRP olarak hayatımıza girmiştir.³⁰

"XRP jetonu" adı verilen dijital para, küresel para transferi şirketi olan Ripple Labs tarafından yaratılmış olup, yine bu şirket tarafından yönetilmektedir.³¹

RippleNet ise bir ödeme ağıdır. Para transferi konusundaki güvenli olmasıyla ön plana çıkmaktadır. *Ripple’yi sadece coin gibi düşünmek yanlış olur; Ripple’yi aynı zamanda uluslararası ödeme ağı olarak da kabul etmemiz gerekir.*³²

Ayrıca bir merkezi olması sebebiyle RippleNet, diğer kripto para birimlerinden daha çok tercih edilmektedir. Dünyanın çeşitli yerlerinde de (*San Francisco, New York, Londra, Sidney, Hindistan, Singapur ve Lüksemburg’da*) ofislerinin bulunması olması Ripple’a olan güveni de daha çok arttırmaktadır³³. Bu sebeple Ripple, diğer coinlerden bir adım daha öndedir.

Diğer kripto para birimlerinin bir merkezinin bulunmaması, bu paraların güvenli olmadığı düşüncesi, banka ve döviz gibi merkezi olan ekonomik alanlarda kullanımı zorlaştırmaktadır.³⁴

*Özel bir şirket tarafından idare edilen Ripple, alışveriş yapmak için kullanılamaz.*³⁵

*Bitcoin ile aralarındaki en büyük fark, Bitcoin dünyada birçok cüzdan adresine dağıtılmışken, Ripple’da ise bulunan piyasanın %60’ı şirketin kendisinde bulunmaktadır; Bitcoin bir topluluğa mal olmuşken, Ripple’ın arkasında bir şirket vardır.*³⁶

3.1.5. Litecoin (LTC)

2011 yılında eski bir Google çalışanı olan Charlie Lee tarafından kurulmuştur.³⁷ Litecoin, ilk kripto para birimi Bitcoin’in açık kaynak kodlu yazılımından esinlenilerek geliştirilmiş ilk altcoindir.³⁸ Litecoin de özgür ve açık kaynak kodlu bir yazılım olarak; değiştirmenize, kopyalamanıza ve dağıtmanıza izin veren MIT/X11 lisansına sahiptir. Bu kaynak kodlarını kullanarak kendi projelerinizi geliştirebilirsiniz.³⁹

Bitcoin’den farkları; hızı, koin sayısı ve piyasa değeridir diyebiliriz. Hız olarak denilen şey farklılık transfer hızıdır. Blokları Bitcoin’e göre 4 kat hızlı⁴⁰ oluşturması sayesinde aynı zaman aralığında çok daha fazla transfer gerçekleşmektedir. Koin sayısı hem Bitcoin’den hem Litecoin’den belli miktarla sınırlandırılmıştır ve bu koin sayıları değişmeyecektir. Bitcoin miktar 21 milyon ile sınırlıyken Litecoin’de bu miktar 84 milyondur.⁴¹

²⁹ Yeni Başlayanlar için Bitcoin Cash, <https://www.banka-kredileri.com/yeni-baslayanlar-icin-bitcoin-cash/>, Paragraf 5, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁰ Ripple (XRP) Coin Nedir? Diğer Coinlerden Farkı Nedir? [Cointurk 11. Projesi], <https://steemit.com/cryptocurrency/@thesky/ripple-xrp-coin-nedir-diger-coinlerden-farki-nedir-cointurk-11-projesi>, Paragraf 2, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³¹ Bitcoin ve Litecoin’den ayrılan sanal para: Ripple , <http://www.bloomberght.com/kripto/haber/2084907-ripple-nedir>, Paragraf 6, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³² Ripple (XRP) Nedir ? [Cointurk 11. Projesi], <https://steemkr.com/cointurk/@halilfatih/ripple-xrp-nedir-cointurk-11-projesi>, Paragraf 6, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³³ Ripple Coin Nedir ? [Cointurk 11. Projesi], <https://steemit.com/cointurk/@celalsen/ripple-coin-nedir-cointurk-11-projesi>, Paragraf 19, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁴ Ripple (XRP) Coin Nedir? Diğer Coinlerden Farkı Nedir? [Cointurk 11. Projesi], <https://steemit.com/cryptocurrency/@thesky/ripple-xrp-coin-nedir-diger-coinlerden-farki-nedir-cointurk-11-projesi>, Paragraf 2, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁵ Bitcoin ve Litecoin’den Ayrılan Sanal Para: Ripple, <http://www.bloomberght.com/kripto/haber/2084907-ripple-nedir>, Paragraf 2, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁶ Ripple Nedir ve Amaçları [Cointurk 11. Projesi], <https://steemit.com/cointurk/@omradk/ripple-nedir-ve-amaclari-cointurk-11-projesi>, Paragraf 3, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁷ Yeni Başlayanlar İçin Litecoin Nedir? Nasıl Alınır?, <https://onedio.com/haber/yeni-baslayanlar-icin-litecoin-nedir-nasil-alinir-808452>, Paragraf 2, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁸ LTC Nedir?, <http://www.btcturkshopping.com/?P=LTC-Nedir>, Paragraf 1, 12 Nisan 2018’de erişildi.

³⁹ Yeni Başlayanlar İçin Litecoin Nedir? Nasıl Alınır?, <https://onedio.com/haber/yeni-baslayanlar-icin-litecoin-nedir-nasil-alinir-808452>, Paragraf 2, 12 Nisan 2018’de erişildi.

⁴⁰ Litecoin Nedir, Nereden Alınır?, <https://www.yangies.com/pratik-bilgiler/litecoin-nedir-nereden-alinir/>, Paragraf 6, 13 Nisan 2018’de erişildi.

⁴¹ Litecoin Nedir?, <http://www.blokkoin.com/litecoin-nedir/>, 13 Nisan 2018’de erişildi.

4. KRİPTO PARALARIN GÜNÜMÜZDEKİ PİYASA DEĞERLERİ

Investing.com haber sitesinden alındı en son bilgilere göre, en çok ilgi gören kripto paraların piyasa değerleri aşağıda bulunan tablodaki gibidir:

Tablo 1. Kripto Paraların Günümüzdeki Piyasa Değerleri

İsim :	Sembol :	Fiyat (USD)	Piy. Değ :	(24S) Hac. :	Toplam Hac. :	Değ (24S) :	Değ (7G) :
 Bitcoin	BTC	9.264,9	\$156,56B	\$8,52B	41,44%	-0,91%	-16,72%
 Ethereum	ETH	714,85	\$69,99B	\$2,17B	10,56%	+2,24%	-17,06%
 Ripple	XRP	0,82510	\$33,17B	\$969,89M	4,72%	+2,37%	-7,13%
 Bitcoin Cash	BCH	1.069,00	\$17,87B	\$493,45M	2,40%	+4,56%	-18,03%
 Litecoin	LTC	186,58	\$10,42B	\$932,43M	4,54%	+6,93%	-11,11%

Kaynak: <https://tr.investing.com/crypto/> (13 Nisan 2018'de erişildi.)

5. KRİPTO PARA KAYNAKLI KAZANÇLARIN TÜRKİYE'DE VERGİLENDİRİLMESİ

Kripto paralardan kazanç elde edenleri vergilendirmek için vergi kanunlarına göre o kazancın adının konulması gerekir. Maliye Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve Merkez Bankası da dahil bu üç kurum bir araya gelerek kripto paraya isim konulması için çalışmalara başladı.⁴² Gelir İdaresi Başkanı Adnan Ertürk, üç isim üzerinde durduklarını kaydetti. Bunlardan ilki Bitcoin'in bir 'emtia' olarak kabul edilmesi. İkincisi 'menkul kıymet' ve üçüncüsü de 'para' olarak adlandırılması.⁴³

İsim konulduktan sonra tabii ki bu durumdan kazanç sağlayanlar vergilenecektir.⁴⁴ Mevcut durumda vergilendirme hem alıp satanlar, hem çevrimiçi platformlar hem de madenciler açısından ayrı ayrı değerlendirilebilir.⁴⁵

Bitcoin bir emtia olarak değerlendirilirse bu durumda iki türlü vergilendirilebileceği belirtilmektedir. "Kişi eğer bir kez Bitcoin veya altcoin alıp satmış ve buradan bir gelir elde etmişse bu kazanç ya değer artışı kazancı veya arızı kazanç olarak vergilenecektir. 2017'de 24 bin liradan fazla arızı kazanç elde ediyorsanız bunu beyan edip vergisini ödemek zorundasınız. Eğer sürekli Bitcoin alıp satıyorsanız ve buradan gelir elde etmişseniz bu durumda gelir vergisi beyanamesi verip kazancınızdan Gelir Vergisi ödemek zorundasınız."⁴⁶ Fakat, mevcut durumda kripto para alıp satan bu kişiler, kripto paraları tıpkı döviz cinsinden bir para birimi olarak gördüklerinden alış ve satış arasında meydana gelen pozitif farkların verginin konusuna girmediğini düşünmektedir.⁴⁷

Takas platformları veya çevrimiçi platformlar ise, bir web sitesi şeklinde kurulmuşlardır ve alım satım işlemine aracılık etmektedirler. Bu özellikleriyle bir iş yeri oluşturdukları ve ticari kazanç unsurlarını barındırdıkları söylenebilir. Bu sebeple, yapılan işlemler üzerinden elde ettikleri komisyon gelirleri vergiye konu edilmelidir. Ayrıca bu aracılık işlemleri katma değer vergisinin konusuna da girmektedir. Dolayısıyla komisyon tutarları üzerinden KDV hesaplanması gerekeceği düşünülmektedir.⁴⁸

"Sanal paraları üreten madencilerin (bilgisayar kullanıcıları) nasıl vergisel karşılık bulacağı ise başka bir konudur. Kripto denilen algoritmaları çözmeye yönelik donanımlara ve kendinden 50-100 kat daha hızlı çalışabilen ekran kartlarına sahip olabilen her madencinin sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi ve mesleki

⁴² Bitcoin'e Vergi Geliyor (Maliye, SPK ve MB Kripto Paraları İnceliyor), <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/bitcoine-vergi-geliyor-maliye-spk-ve-mb-kripto-paralari-inciylor,riHhA6CgEUqJgGXs7RWlgA>, Paragraf 3, 13 Nisan 2018'de erişildi.

⁴³ Bitcoin'e Vergi Geliyor (Maliye, SPK ve MB Kripto Paraları İnceliyor), <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/bitcoine-vergi-geliyor-maliye-spk-ve-mb-kripto-paralari-inciylor,riHhA6CgEUqJgGXs7RWlgA>, Paragraf 4, 13 Nisan 2018'de erişildi.

⁴⁴ Bitcoin'e Vergi Geliyor (Maliye, SPK ve MB Kripto Paraları İnceliyor), <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/bitcoine-vergi-geliyor-maliye-spk-ve-mb-kripto-paralari-inciylor,riHhA6CgEUqJgGXs7RWlgA>, Paragraf 8, 13 Nisan 2018'de erişildi.

⁴⁵ Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme,

<http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 12, 13 Nisan 2018'de erişildi

⁴⁶ Bitcoin'e vergi geliyor!, <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2017/12/13/bitcoine-vergi-geliyor>, Paragraf 7, 13 Nisan 2018'de erişildi.

⁴⁷ Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme,

<http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 14, 13 Nisan 2018'de erişildi

⁴⁸ Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme,

<http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 15, 13 Nisan 2018'de erişildi.

bilgiye, ihtisasa dayanarak sanal para üretip bu durumu meslek edinmesi halinde ortaya çıkan kazanç serbest meslek kazancı olarak tanımlanabilir.”⁴⁹ Ancak, madenciler sermaye ve emek karışımı bir faaliyet sürdürmektedir. Çünkü madencilik, güçlü bir işlem gücüne sahip donanıma (bilgisayara) ihtiyaç duyulan bir faaliyettir ve bu faaliyet devamlı bir şekilde ticari organizasyon dâhilinde gerçekleştirilen bir duruma dönüşür ise elde edilen kazanç artık ticari kazanç olarak isimlendirilecektir.

Madenciler aslında mevcut durumda kripto paraların ne olarak nitelendirileceğine bakılmaksızın vergiye tabi bir gelir elde etmektedir. Şöyle ki, yaptıkları işlemlerden biri havuzda bekleyen transferleri gerçekleştirmektir ve diğeri ise ödül tutarı olan kripto parayı elde etmektir. Dolayısıyla her eklenen blok için, eklemeyi yapan madenciler hem ödülü hem de işlem için kullanıcıların gözden çıkardıkları tutarları örneğin Bitcoin cinsinden sistemden çekerek kendi cüzdanlarına aldıklarını düşünürsek, böyle bir durumda cüzdana alınan bu tutarın her durumda gelir olarak nitelendirilmesi gerekecektir.⁵⁰ Fakat, katma değer vergisi bakımından baktığımızda durum biraz karışıktır. Hem alınan ödülün, hem de gerçekleştirilen transfer işlemleri için alınan hizmet bedellerinin, bir hizmetin ifası karşılığı olduğu açıktır. Bu yönüyle katma değer vergisinin konusuna girdiğini söylemek mümkündür, ancak “hizmeti kim, nerede alıyor” sorularının cevabı⁵¹ tam olarak belli değildir.

Para olarak tanımlanması durumunda GVK'nin kavradığı gelir unsurlarından herhangi birine girmeyeceği düşünülmektedir.⁵²

Kısaca özetlemek gerekirse, kripto para bir emtia olarak değerlendirildiğinde, kripto para borsalarının aracılık ettikleri alım satım işlemlerine istinaden aldıkları komisyonlar, ticari kazançlarını oluşturur. Madenciler ise bu durumda hizmet karşılığında para yerine emtia elde etmiş olacaklardır. Emtianın değeri, ticari kazançlarını oluşturacaktır. Emtianın elden çıkarılması durumunda elde edilen gelir de ticari kazanç olarak değerlendirilecektir. Kripto para alım satım işlemi sonucunda gelir elde edildiğinde, gelirin sürekli olup olmadığına bakılacaktır. Bilindiği gibi, süreklilik arzede işlemlerden elde edilen kazanç ticari kazancı, bir defaya mahsus işlemlerden elde edilen ise arızı ticari kazancı oluşturur. Arızı, yani gelip geçici olarak kabul edilen işlemlerde de gelir vergisi söz konusudur. Ancak, 2018 yılı için bu kazanç 27.000 TL'yi aşmıyorsa gelir vergisi⁵³nden istisna tutulacaktır.

Kripto para bir menkul kıymet olarak değerlendirildiğinde, “kripto para borsalarının aracılık ettikleri alım satım işlemlerine istinaden aldıkları komisyonlar aynı emtiada olduğu gibi ticari kazançlarını oluşturur. Madenciler ise hizmet karşılığında para yerine menkul kıymet elde etmiş olacaklar. Menkul kıymetin değeri ticari kazançlarını oluşturur. Menkul kıymetin elden çıkarılması durumunda elde edilen gelir de ticari kazanç olarak değerlendirilecek. Son olarak, alım satım işlemi sonucunda gelir elde edilirse değer artış kazancı olarak değerlendirilir. İdarenin yapacağı düzenlemeye göre stopaj veya beyanname ile vergilendirilirler. Menkul kıymetlerde değer artış kazancı istisnası uygulanmaz.”⁵⁴

6. KRİPTO KAYNAKLI KAZANÇLARIN BELLİ BAŞLI ÜLKELERDE VERGİLENDİRİLMESİ

Her ülkede farklı vergilendirmelere tabi tutulan kripto para sistemi için küresel bir kazanç tanımı yapan henüz hiçbir ülke yoktur; ancak birçok ülke, kripto paraları mal (emtia) olarak kabul etmektedir.⁵⁵

ABD Vergi İdaresi (IRS) tarafından yayımlanan “Sanal Para Rehberi” (IRS Virtual Currency Guidance, Notice 2014 - 21) ile yapılan açıklamalara göre, bitcoin gibi sanal paralar varlık / mal olarak kabul edilmekte.⁵⁶ Diğer bir deyişle, Bitcoin ABD’de vergileme açısından varlık veya mal olarak değerlendirilmektedir.

⁴⁹ Sanal Para Hakkında Bilgi, istanbulymmo.org.tr/dosyalar/platformNotlar/20171213/SanalPara.pptx, 13 Nisan 2018’de erişildi.

⁵⁰ <http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 16, 13 Nisan 2018’de erişildi.

⁵¹ <http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, Paragraf 17, 13 Nisan 2018’de erişildi.

⁵² <http://www.haberturk.com/maliye-bakanligi-spk-merkez-bankasi-bitcoini-gozaltina-aldi-1752477-ekonomi>

⁵³ Kripto Paralar & Bitcoin Vergilendirilmesi Nasıl Yapılır?, <http://gurdinc.com/tr/bitcoin-vergilendirilmesi/>, Paragraf 14, 13 Nisan 2018’de erişildi.

⁵⁴ Kripto Para ve Kazançlarda Vergilendirme, http://www.vergidegundem.com/files/ebooks/2018/jan/files/downloads/VGOcak_2018.pdf, Sayfa 8, 14 Nisan 2018’de erişildi.

⁵⁵ Ciddi Risk Uyarısı: Bitcoin Tüm Dünyanın Kafasını Karıştırdı, <https://kriptoparahaber.com/ciddi-risk-uyarisi-bitcoin-tum-dunyanin.html>, Paragraf 2, 14 Nisan 2018’de erişildi.

⁵⁶ Türkiye dijital çağın parasını nasıl vergilendirecek?, <https://home.kpmg.com/tr/tr/home/media/press-releases/2017/12/turkiye-dijital-cagin-parasini-nasil-vergilendirecek.html>, Paragraf 3, 14 Nisan 2018’de erişildi.

Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararına göre (ECJ Public Release No 128/15, 22.11.2015) Bitcoin, gelir vergileri açısından varlık, dolaylı vergiler açısından ise para sayılmaktadır.⁵⁷ Ancak bu paraların teslimi KDV'den istisna edilmiştir.⁵⁸

Almanya, kripto paraları özel para olarak nitelendirmekte ve 1 yıldan az sürede elden çıkarma sonucu elde edilen kazançlar vergiye tabi tutulmaktadır; 800 Euro'yu aşmayan veya 1 yıldan fazla elde tutulan Bitcoin satışından elde edilen değer artış kazancı bu ülkede vergiden istisna edilmiş durumdadır.⁵⁹ Bu da, vergi kaçakçılığına karşı alınan önlemleri zayıflatmaktadır.

Almanya'nın genel vergi tartışmalarından ayrıldığı bir diğer nokta ise madencileri ilgilendirmektedir. Maliye Bakanlığı'na göre madencilerin kazandığı kripto paralar gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu nedenle **madencilik faaliyetleri aracılığıyla elde edilen Bitcoin'ler** de vergiden muaf tutulabilecektir.⁶⁰

İngiltere'de kripto para döviz olarak değerlendirilmekte ve döviz kazanç ve zararlarının tabi olduğu vergileme esaslarına tabi tutulmaktadır. İngiltere'de finans sektörünü düzenleyen ve denetleyen Finansal Hizmetler İdaresi'nin (FSA) Genel Müdürü Andrew Bailey ise hiçbir şekilde güvenli olmadığını söyleyerek kripto paralara yatırım yapanlara "tüm paralarını kaybetmeye hazır olun" uyarısı yapmıştır.⁶¹

Japonya; 1 Nisan 2017 tarihi itibarı ile Bitcoin'i **yasal bir ödeme aracı** olarak kabul etti, yani para olarak sınıflandırdı.⁶² Japon hükümeti, Bitcoin ticaretinin % 40'ının Yen ile gerçekleştirilmesi üzerine kripto paralardan elde edilen kazançlardan % 55'e kadar vergi alacaktır.

Bloomberg'de yer alan habere göre, hisse senedi ve döviz piyasalarındaki % 20 verginin aksine kripto paralardan elde edilen kazançlar için vergi dilimleri % 15 ila 55 arasında değişecek oranlarda uygulanacak ve en yüksek vergi dilimi olan % 55, yılda 40 milyon yen, yani 365 bin doların üzerinde kazanç sağlayanlar için uygulanacaktır.⁶³

Çin ise tüm ülkede kripto para ticaretini ve ICO (Initial Coin Offering)'lar ile ilgili bütün yabancı web sitelerine erişimi engellemiş durumdadır.⁶⁴

7. SONUÇ

Bilim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte, e-ticaret uygulamalarının yaygınlaşmasıyla oluşan yeni ekonomide, önceki dönemlerde bilinmeyen kripto para birimleri ortaya çıkmış ve gün geçtikçe dünya ölçeğinde yaygınlaşmaya başlamıştır.

Bu bağlamda; kriptoloji tabanlı sistemler ile güvenliği sağlanmaya çalışılan bu yeni para birimleri beraberinde vergilendirme sorunlarını da getirmiştir.

Blockchain teknolojisinin özelliklerini dikkate aldığımızda vergi sistemi açısından kayıt dışı ekonominin ortadan kalkmasını sağlayabilecek ve vergi denetimine önemli ölçüde katkı sağlayacak bir potansiyele sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, yapılan sanal (siber) saldırılar ve yasa dışı faaliyetlerden de çokça söz edildiği bilinmektedir. Bu çelişki, kripto para birimlerine devletlerin bakış açısını ve bu konudaki uygulamalarını farklılaştırmaktadır. Bazı ülkeler, kripto para birimleri ile ilgili yasal düzenlemeler getirip uygulamaya koyarken bazı ülkeler ise bu para biriminin kullanımını tamamen yasaklamış durumdadır.

KAYNAKÇA

Burcu ASLANTAŞ ATEŞ, 2016, Kripto Para Birimleri, Bitcoin ve Muhasebesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 7(1), ss. 349-366.

⁵⁷ Türkiye dijital çağın parasını nasıl vergilendirecek?, <https://home.kpmg.com/tr/tr/home/media/press-releases/2017/12/turkiye-dijital-cagin-parasini-nasil-vergilendirecek.html>, Paragraf 3, 14 Nisan 2018'de erişildi.

⁵⁸ Ciddi Risk Uyarısı: Bitcoin Tüm Dünyanın Kafasını Karıştırdı, <https://kriptoparahaber.com/ciddi-risk-uyarisi-bitcoin-tum-dunyanin.html>, Paragraf 3, 14 Nisan 2018'de erişildi.

⁵⁹ Türkiye dijital çağın parasını nasıl vergilendirecek?, <https://home.kpmg.com/tr/tr/home/media/press-releases/2017/12/turkiye-dijital-cagin-parasini-nasil-vergilendirecek.html>, Paragraf 3, 15 Nisan 2018'de erişildi.

⁶⁰ Almanya Bitcoin'le Yapılan Ödemelere Vergi Muafiyeti Sağlayacak, <https://www.donanimhaber.com/diger-bilim-ve-teknoloji/haberleri/Almanya-Bitcoinle-yapilan-odemelere-vergi-muafiyeti-saglayacak.htm>, Paragraf 4, 15 Nisan 2018'de erişildi.

⁶¹ Bitcoin Dünyanın Kafasını Karıştırdı, <http://tr.farsnews.com/world/news/13961009001642>, Paragraf 7, 15 Nisan 2018'de erişildi.

⁶² Dijital Dünya Regülasyonları, <http://blog.isyatirim.com.tr/dijital-dunya-regulasyonlari>, Paragraf 7, 15 Nisan 2018'de erişildi.

⁶³ Japonya Kripto Paralara % 15 İla 55 Vergi Uygulamaya Hazırlanıyor, <http://www.bloomberght.com/kripto/haber/2094642-japonya-kripto-paralara-15-ila-55-vergi-uygulamaya-hazirlaniyor>, Paragraf 3, 16 Nisan 2018'de erişildi.

⁶⁴ Çin Yabancı Kripto Para Borsalarını Yasakladı, <https://webrazzi.com/2018/02/06/cin-yabanci-kripto-para-borsalarini-yasakladi/>, Paragraf 1, 18 Nisan 2018'de erişildi.

Fatih KAPLANHAN, Şubat 2018, Kripto Paranın Türk Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi “Bitcoin Örneği”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 353, ss.105-123.

Almanya Bitcoin'le Yapılan Ödemelere Vergi Muafiyeti Sağlayacak, <https://www.donanimhaber.com/diger-bilim-ve-teknoloji/haberleri/Almanya-Bitcoinle-yapilan-odemelere-vergi-muafiyeti-saglayacak.htm>, 15 Nisan 2018'de erişildi.

Altcoin (altkoin) Nedir?, <https://www.kriptom.com/altcoin-nedir-sozluk/>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Altcoin Hakkında Bilinmesi Gereken Her Şey, <https://www.redbull.com/tr-tr/altcoin-nedir>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin Cash (BCC) nedir?, <http://ekonomi.haber7.com/ekonomi/haber/2392580-bitcoin-cash-bcc-nedir>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin Cash Nedir? Bitcoin Cash Nasıl Alınır ve Satılır?, <https://blog.ingilizceturkce.gen.tr/bitcoin-cash-nedir-bitcoin-cash-nasil-alinir-ve-satilir/>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin Dünyanın Kafasını Karıştırdı, <http://tr.farsnews.com/world/news/13961009001642>, 15 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin Nedir? Bitcoin Nasıl Üretilir?, <https://www.melihguney.com/bitcoin-nedir-nasil-uretilir.html>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin Tarihi Bir Rekor Daha Kırdı, <https://www.log.com.tr/bitcoin-tarihi-bir-rekor-daha-kirdi/>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin ve Litecoin'den ayrısan sanal para: Ripple , <http://www.bloomberght.com/kripto/haber/2084907-ripple-nedir>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin'e Vergi Geliyor (Maliye, SPK ve MB Kripto Paraları İnceliyor), <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/bitcoine-vergi-geliyor-maliye-spk-ve-mb-kripto-paralari-inceliyor,riHhA6CgEUqJgGXs7RWlgA>, Paragraf 3, 13 Nisan 2018'de erişildi.

Bitcoin'e vergi geliyor!, <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2017/12/13/bitcoine-vergi-geliyor>, Paragraf 7, 13 Nisan 2018'de erişildi.

Blockchain Nedir?, <http://startup hukuku.com/blockchain-nedir/>, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Ciddi Risk Uyarısı: Bitcoin Tüm Dünyanın Kafasını Karıştırdı, <https://kriptoparahaber.com/ciddi-risk-uyarisi-bitcoin-tum-dunyanin.html>, Paragraf 2, 14 Nisan 2018'de erişildi.

Çin Yabancı Kripto Para Borsalarını Yasakladı, <https://webrazzi.com/2018/02/06/cin-yabanci-kripto-para-borsalarini-yasakladi/>, 18 Nisan 2018'de erişildi.

Dijital Dünya Regülasyonları, <http://blog.isyatirim.com.tr/dijital-dunya-regulasyonlari>, 15 Nisan 2018'de erişildi.

Ethereum Kurucusu Vitalik Buterin, Kripto Topluluğunun Zenginleşme Odağından Şikayetçi, <https://webrazzi.com/2017/12/29/ethereum-kurucusu-vitalik-buterin-genel-olarak-kripto-toplulugundan-sikayetci/>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Ethereum ve Bitcoin Arasındaki Farklar Nelerdir?, <http://www.webtekno.com/ethereum-ile-bitcoin-arasindaki-farklar-h38580.html>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

İnceleme: Ethereum Nedir? Nasıl Çalışır?, <https://coin-turk.com/inceleme-ethereum-nedir>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Japonya Kripto Paralara % 15 İla 55 Vergi Uygulamaya Hazırlanıyor, <http://www.bloomberght.com/kripto/haber/2094642-japonya-kripto-paralara-15-ila-55-vergi-uygulamaya-hazirlaniyor>, 16 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto Algoritmalarının Gelişimi Ve Önemi, slideplayer.biz.tr/slide/2720720/, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto para kaynaklı kazançlarda vergileme, <http://www.vergidegundem.com/makale?categoryName=Vergide&publicationNumber=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474>, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto Para Kaynaklı Kazançlarda Vergileme, <https://www.ozdogrular.com/content/view/37800/>, 13 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto Para Nedir?, <http://t24.com.tr/haber/kripto-para-nedir,489889>, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto Para Nedir?, <https://www.yetkinlikgelisimi.com/kripto-para-nedir/>, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto Paralar & Bitcoin Vergilendirilmesi Nasıl Yapılır?, <http://gurdinc.com/tr/bitcoin-vergilendirilmesi/>, 13 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto paranın piyasa hacmi, 500 milyar dolar üzerine yükseldi, <https://www.ntv.com.tr/ekonomi/kripto-paranin-piyasa-hacmi-500-milyar-dolar-uzerine-yukseldi,fsgFZxce6UmnG3a-qF3Vw>, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Kripto-Para Bitcoin, <http://www.spk.gov.tr/SiteApps/Yayin/YayinGoster/1130>, Sayfa 26-27-28, 11 Nisan 2018'de erişildi.

Litecoin Nedir, Nereden Alınır?, <https://www.yangies.com/pratik-bilgiler/litecoin-nedir-nereden-alinir/>, Paragraf 6, 13 Nisan 2018'de erişildi.

LTC Nedir?, <http://www.btcturkshopping.com/?P=LTC-Nedir>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Ripple (XRP) Coin Nedir? Diğer Coinlerden Farkı Nedir? [Cointurk 11. Projesi], <https://steemit.com/cryptocurrency/@thesky/ripple-xrp-coin-nedir-diger-coinlerden-farki-nedir-cointurk-11-projesi>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Ripple (XRP) Nedir ? [Cointurk 11. Projesi], <https://steemkr.com/cointurk/@halilfatih/ripple-xrp-nedir-cointurk-11-projesi>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Ripple Coin Nedir ?[Cointurk 11. Projesi], <https://steemit.com/cointurk/@celalsen/ripple-coin-nedir-cointurk-11-projesi>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Türkiye dijital çağın parasını nasıl vergilendirecek?, <https://home.kpmg.com/tr/tr/home/media/press-releases/2017/12/turkiye-dijital-cagin-parasini-nasil-vergilendirecek.html>, 14 Nisan 2018'de erişildi.

Yeni Başlayanlar için Bitcoin Cash, <https://www.banka-kredileri.com/yeni-baslayanlar-icin-bitcoin-cash/>, Paragraf 5, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Yeni Başlayanlar İçin Bitcoin Ve Kripto Para Rehberi, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/selim-ozturk/yeni-baslayanlar-icin-bitcoin-ve-kripto-para-rehberi-4072562>, 10 Nisan 2018'de erişildi.

Yeni Başlayanlar İçin Litecoin Nedir? Nasıl Alınır?, <https://onedio.com/haber/yeni-baslayanlar-icin-litecoin-nedir-nasil-alinir-808452>, 12 Nisan 2018'de erişildi.

Vitalik Buterin Ethereum Üretimi İçin Üst Sınır Öneriyor <https://koinbulteni.com/vitalik-buterin-ethereum-uretimi-icin-ust-sinir-oneriyor-12180.html>, 15 Nisan 2018'de erişildi.